

การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น
ในอำเภอแก่งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา

a study of problems and solution on management of local health security fund in Kaeng
Sanam nang District, Nakhon Ratchasima Province

สุริย์พร ภูแก้วนอก

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

โทรศัพท์ 08-6256-3375 e-mail : off29@hotmail.com

บทคัดย่อ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นในอำเภอแก่งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา คณะกรรมการบริหารกองทุนฯ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขและพนักงานส่วนท้องถิ่น จำนวน 100 คน เลือกแบบโควตาโดยไม่คำนึงถึงความเป็น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นในอำเภอแก่งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 5 คนโดยวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1. การบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นในอำเภอแก่งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยเช่นเดียวกัน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการสร้างความเป็นธรรมทางสุขภาพ ด้านประสิทธิผลของการบริการสาธารณสุข ด้านบริหารเงินกองทุน และด้านการมีส่วนร่วม 2. แนวทางแก้ปัญหาการบริหารจัดการกองทุน

หลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นในอำเภอแก่งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา สรุปได้ดังนี้ 1. ด้านการสร้างความเป็นธรรมทางสุขภาพ แก้ปัญหาโดยการจัดสรรงบประมาณพิจารณาตามนโยบาย 2. ด้านประสิทธิผลของการบริการสาธารณสุข แก้ปัญหาโดยทำหนังสือแจ้งเวียน หรือแจ้งด้วยวาจา 3. ด้านบริหารเงินกองทุน แก้ปัญหาโดยจัดหางบประมาณนอกเหนือ จากงบประมาณของกองทุน 4. ด้านการมีส่วนร่วม แก้ปัญหาโดยจัดทำโครงการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรม

คำสำคัญ : กองทุนหลักประกันสุขภาพ

Abstract

This research had its purposes: (1) to study management problems of Local Health Security Fund in Kaeng Sanam Nang District, Nakhon Ratchasima Province and (2) to study guidelines for solving management problems of Local Health Security Fund in Kaeng Sanam Nang District, Nakhon Ratchasima Province.

Samples used in the study management problems of Local Health Security Fund in Kaeng Sanam Nang District, Nakhon Ratchasima Province were 100 persons consisted of the fund executive committees, public health officers and local government officers obtained by nonprobability sampling with quota method. Research tool was questionnaire and statistics used in this study were percentage, mean and standard deviation. There were 5 informants in a structured interview to find guidelines for solving management problems of Local Health Security Fund in Kaeng Sanam Nang District, Nakhon Ratchasima Province by content analysis.

The results revealed that:

1. The management of Local Health Security Fund in Kaeng Sanam Nang District, Nakhon Ratchasima Province had its problems in low level. For consideration in each aspect, it was found that there were problems in low level as well, ranked from the highest to lowest means as in aspect of equity in health, effectiveness of health services, financial management of the fund and participation, respectively.

2. The guidelines for solving management problems of Local Health Security Fund in Kaeng Sanam Nang District, Nakhon Ratchasima Province could be concluded as follows: (1) problems in aspect of equity in health were solved by allocation of budget according to policy consideration, (2) problems in aspect of effectiveness of health services were solved by providing of circular letters

or oral notification, (3) problems in aspect of financial management of the fund were solved by providing of additional budget besides the fund budget and (4) problems in aspect of participation were solved by providing of public relation campaigns for people's participation.

Key words : local health security fund

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กำหนดไว้ในมาตรา 51 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอภาคกันในการรับบริการสาธารณสุขที่เหมาะสมและได้มาตรฐาน และผู้ยากไร้มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลจากสถานบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการบริการสาธารณสุขจากรัฐซึ่งต้องเป็นไปอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพรวม ทั้งในมาตรา 80 (2) ซึ่งได้บัญญัติให้รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษาและวัฒนธรรม โดยต้องส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาระบบสุขภาพที่เน้นการสร้างเสริมสุขภาพอันนำไปสู่สุขภาพที่ยั่งยืนของประชาชน รวมทั้งจัดและส่งเสริมให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีมาตรฐานอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพและส่งเสริมให้เอกชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสุขภาพและบริการสาธารณสุข โดยผู้มีหน้าที่ให้บริการ ดังกล่าวซึ่งได้ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ ย่อมได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย^[8]

นอกจากนั้น ในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมวด 2 การกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ มาตรา 16 มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ตาม (19) การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะได้รับการจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดระบบการบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองโดย เฉพาะอย่างยิ่งเมื่อประกอบกับมีโครงการประกันสุขภาพถ้วนหน้าที่จะหวังผลให้แนวทางการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคชัดเจนยิ่งขึ้น^[2]

ประกอบกับพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้ประชาชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าในหลายรูปแบบ ทั้งในส่วนของการเป็นผู้มีสิทธิในการเข้ารับบริการ การบริหารจัดการ การตรวจสอบ และรับรองคุณภาพเพื่อให้ประชาชนได้รับทราบสิทธิ ได้ร่วมกระบวนการเรียนรู้และเพื่อให้มีความพร้อมในการเข้าไปมีส่วนร่วมในระบบหลักประกันสุขภาพมากขึ้นในอนาคต

ตามคู่มือบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ 2557 ได้กำหนดวัตถุประสงค์การดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ 2557 ภายใต้งานพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 มาตรา 38 เพื่อเป็นค่าใช้จ่าย สนับสนุน และส่งเสริมการจัดบริการสาธารณสุขของหน่วยบริการ และส่งเสริมให้บุคคลเข้าถึงการบริการสาธารณสุขได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพรวมทั้งพัฒนาการบริการสาธารณสุขในเขตพื้นที่ที่ไม่มีหน่วยบริการ

เพียงพอ หรือมีการกระจายหน่วยบริการอย่างไม่เหมาะสม จึงครอบคลุมถึงการช่วยให้แก่สถานบริการหน่วยงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กร หรือบุคคล ที่สนับสนุนหรือส่งเสริมการจัดบริการสาธารณสุข โดยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการกำหนดค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขไปเป็นไปและสอดคล้องกับมาตรา 18 (1) มาตรา 41 และมาตรา 47 แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 มีแนวคิดหลักในการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพ 4 ด้าน คือ การสร้างวัฒนธรรมต่อประชาชน และผู้ป่วยที่ได้รับบริการสาธารณสุข การเพิ่มประสิทธิผลและคุณภาพผลงานบริการสาธารณสุข การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารเงินกองทุน และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ในการร่วมดำเนินงานหลักประกันสุขภาพและการบริการสาธารณสุขให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด^[1]

จากรายงานสรุปการประเมินกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นเขต 9 จังหวัดนครราชสีมา ในรอบปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 พบว่าปัญหาอุปสรรคของการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพ เกิดจาก (1) การเบิกจ่ายเงินกองทุนไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุนหลักประกันสุขภาพ (2) คณะกรรมการมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย (3) ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของกองทุนหลักประกันสุขภาพ (4) ผู้รับผิดชอบงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย (5) บางกองทุนหลักประกันสุขภาพยังไม่มีระบบอินเทอร์เน็ต (6) การรายงานผลการดำเนินงานไม่เป็นปัจจุบันและไม่ครบถ้วน ในการประเมินการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพได้กำหนดเกณฑ์การประเมินไว้ 3 หมวด คือ การ

บริหารจัดการกองทุน การมีส่วนร่วม 3 ประเด็น และ การสร้างนวัตกรรม^[7]

จากรายงานสรุปการประเมินกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นเขต 9 จังหวัด นครราชสีมา ดังกล่าวยังพบว่ามีปัญหาอุปสรรคของการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพ ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพ ระดับท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุ วัตถุประสงค์ จึงต้องมีแนวทางการบริหารจัดการที่ดี การศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการบริหาร จัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นใน อำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา แนวคิดหลัก ในการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพ 4 ด้าน คือ ด้านการสร้างความเป็นธรรม ด้านการเพิ่ม ประสิทธิภาพการบริการสาธารณสุข ด้านการบริหาร เงินกองทุน และด้านการมีส่วนร่วม จะทำให้ทราบ ปัญหาที่ชัดเจน แนวทางแก้ปัญหาที่ตรงประเด็น และ นำไปสู่การเสนอแนะทิศทางการดำเนินงานของ กองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น อย่างมี ประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อสุขภาพที่ดีของ ประชาชนต่อไป

วัตถุประสงค์

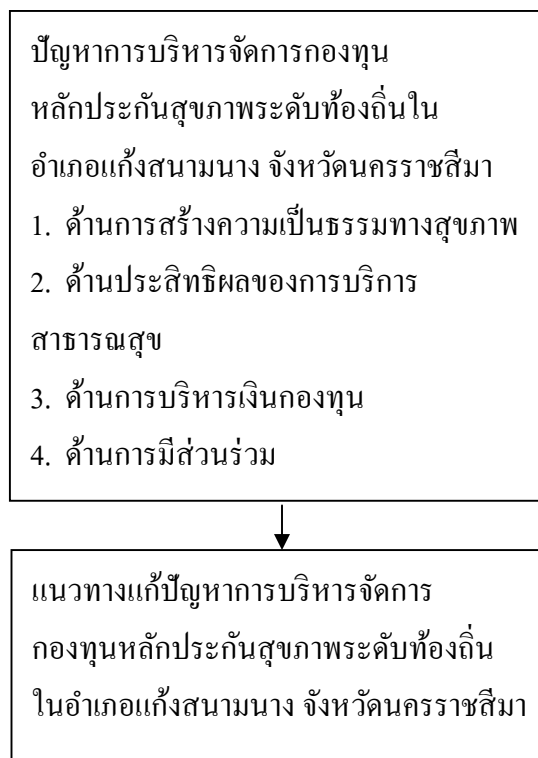
1. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น ในอำเภอแก้งสนาม นาง จังหวัดนครราชสีมา

2. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาการบริหาร จัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นใน อำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา

ขอบเขต

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัญหาและ แนวทางแก้ปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นในอำเภอแก้งสนาม นาง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ กองทุนหลักประกันสุขภาพตำบลแก้งสนามนาง กองทุนหลักประกันสุขภาพตำบลบึงพะไล กองทุนหลักประกัน สุขภาพตำบลโนนสำราญ กองทุนหลักประกันสุขภาพ ตำบลสีสุก และกองทุนหลักประกันสุขภาพตำบลบึง สำโรง ประชากรที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 156 ได้แก่ คณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพ ระดับตำบลในอำเภอแก้งสนามนาง จังหวัด นครราชสีมา จากกองทุนหลักประกันสุขภาพ ๕ ทั้ง 5 กองทุน ๆ ละ 15 คน รวมจำนวน 75 คน เจ้าหน้าที่ สาธารณสุขในอำเภอแก้งสนามนาง จังหวัด นครราชสีมา จำนวน 14 คน และพนักงานส่วนท้องถิ่น ในอำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 67 คน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นในอำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ตอบแบบสอบถามได้แก่

1.1.1 คณะกรรมการบริหารกองทุน

หลักประกันสุขภาพระดับตำบลในอำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา จากกองทุนหลักประกันสุขภาพ ฯ ทั้ง 5 กองทุน ฯ ละ 15 คน รวมจำนวน 75 คน

1.2.2 เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในอำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 14 คน ได้แก่ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขอำเภอแก้งสนามนาง จำนวน 5 คน เจ้าหน้าที่ สาธารณสุขโรงพยาบาล

ส่งเสริมสุขภาพตำบลโนนระเวียง ซึ่งรับผิดชอบพื้นที่ตำบลบึงพะไลจำนวน 3 คน เจ้าหน้าที่สาธารณสุขโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลโนนสำราญ จำนวน 2 คน เจ้าหน้าที่สาธารณสุขโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สีสุก จำนวน 2 คน และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหัวหนอง ซึ่งรับผิดชอบตำบลบึงสำโรง จำนวน 2 คน^[9]

1.3.3 พนักงานส่วนท้องถิ่นในอำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 67 คน ได้แก่ พนักงานส่วนตำบลแก้งสนามนาง จำนวน 13 คน พนักงานส่วนตำบลบึงพะไล จำนวน 15 คน พนักงานส่วนตำบลโนนสำราญ จำนวน 13 คน พนักงานส่วนตำบลสีสุก จำนวน 12 คน และพนักงานเทศบาลตำบลบึงสำโรง จำนวน 14 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

2.1 กลุ่มตัวอย่างซึ่งให้ข้อมูลการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นในอำเภอแก้งสนามนาง ที่เป็นกรรมการในปีงบประมาณ 2557 จำนวน 75 คน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวน 10 คน และพนักงานส่วนท้องถิ่น จำนวน 15 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน โดยการเลือกแบบโควตาโดยไม่คำนึงถึงความน่าจะเป็นดังนี้

2.1.1 คณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นในอำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 5 กองทุนฯ ที่เป็นกรรมการในปีงบประมาณ 2557 กองทุนฯ ละ 15 คน จำนวน 75 คน

2.1.2 เจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวน 10 คน ได้แก่ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขอำเภอแก้งสนามนาง จำนวน 2 คน เจ้าหน้าที่สาธารณสุขโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลโนนระเวียง จำนวน 2 คน เจ้าหน้าที่สาธารณสุขโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลโนนสำราญ จำนวน 2 คน เจ้าหน้าที่สาธารณสุขโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสีสุก จำนวน 2 คน และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหัวหนอง จำนวน 2 คน

2.1.3 พนักงานส่วนท้องถิ่น จำนวน 15 คน ได้แก่ พนักงานส่วนตำบลแก้งสนามนาง จำนวน 3 คน พนักงานส่วนตำบลบึงพะไล จำนวน 3 คน พนักงานส่วนตำบลโนนสำราญ จำนวน 3 คน พนักงานส่วนตำบลสีสุก จำนวน 3 คน และพนักงานเทศบาลตำบลบึงสำโรง จำนวน 3 คน

2.2 ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ (focus group discussion) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพื่อศึกษาแนวทาง

แก้ปัญหาการบริหารจัดการกองทุนฯ ได้มาโดยเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยเลือกสัมภาษณ์ประธานหรือตัวแทนกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา ที่ได้รับการประเมินได้คะแนนในระดับ A+ ตามหลักเกณฑ์การประเมินสำนักงานหลักประกันสุขภาพ เขต 9 นครราชสีมา ปี 2556 ในอำเภอบัวใหญ่ จำนวน 3 แห่ง และผู้เชี่ยวชาญด้านกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่น ได้แก่ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่น เขต 9 นครราชสีมา จำนวน 1 คน และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบกลุ่มงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 1 คน รวมเป็น 5 คน ซึ่งกำหนดประเด็นคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกในแต่ละด้านมาสร้างเป็นข้อคำถามในการสัมภาษณ์

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ 2 ประเภท ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

3.1 แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นคำถามปลายปิด แบบตรวจสอบรายการ (check list) ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ ตำแหน่ง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นในอำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการสร้างความเป็นธรรม ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการบริการสาธารณสุข ด้านการบริหารเงินกองทุน และด้านการมีส่วนร่วม

เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ตามทฤษฎี Likert มี 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามแบบปลายเปิด ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นในอำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา

3.2 แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง เป็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นในอำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา

4. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

4.1 แบบสอบถาม ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามขึ้นเองโดยมีขั้นตอน ดังนี้

4.1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น

4.1.2 ศึกษารูปแบบการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ไขการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการสร้างความเป็นธรรม ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการบริการสาธารณสุข ด้านการบริหารเงินกองทุนและด้านการมีส่วนร่วม

4.1.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และคัดเลือกข้อที่ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป

4.1.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับ

ประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธี Cronbach

4.1.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ดำเนินการพิมพ์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4.2 การสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง (structured)

เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นในอำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา คือ แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง โดยการสัมภาษณ์ประกอบด้วย

4.2.1 ผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์ โดยขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลในการจัดบันทึกการสนทนา และบันทึกเทป

4.2.2 บันทึกเสียงระหว่างสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูล

4.2.3 กรอบในการสัมภาษณ์ ได้มาจากการสรุปปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นในอำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา จากการตอบแบบสอบถาม โดยเรียงลำดับปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกในแต่ละด้าน กรอบการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย ปัญหา 4 ด้าน คือ ด้านการสร้างความเป็นธรรม ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการบริการสาธารณสุข ด้านการบริหารเงินกองทุน และด้านการมีส่วนร่วม

4.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

4.3.1 สรุปปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นในอำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา จากแบบสอบถามโดยเรียงลำดับปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกในแต่ละด้าน

4.3.2 นำประเด็นปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกในแต่ละด้านมาสร้างเป็นคำถามในการสัมภาษณ์

4.3.3 สร้างแบบสัมภาษณ์ตามโครงสร้างเนื้อหา

4.3.4 นำแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างเสนออาจารย์ที่ปรึกษาภาคนิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไขเนื้อหาและสำนวนที่ใช้

4.3.5 กำหนดกรอบในการคัดเลือกผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์แนวทางการแก้ปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นในอำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา ต่อไป

4.3.5 กำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์ โดยทำหนังสือเชิญขออนุญาตสัมภาษณ์

4.3.6 ดำเนินการสัมภาษณ์ ตามกำหนดวัน เวลา และสถานที่

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เพื่อขอความร่วมมือไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล

ผลการวิจัย

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามของคณะกรรมการบริหารกองทุนฯ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานกองทุน และพนักงานส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบงานกองทุน ผลการศึกษา สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามแก้ปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นในอำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา ในด้าน ระดับการศึกษา

อาชีวฯ ตำแหน่งหน้าที่ในชุมชนของท่าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. (ร้อยละ 25.00) อาชีวบริหารการ/ลูกจ้างหน่วยงานราชการ (ร้อยละ 46.00) ตำแหน่งอาสาสมัครสาธารณสุข (ร้อยละ 18.00)

2. ปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นในอำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษา ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นในอำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อยและเมื่อพิจารณาเป็นรายได้ พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน และด้านที่มีปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นในอำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการสร้างความเป็นธรรมทางสุขภาพ ($\bar{X}=2.45, S.D.= 0.82$) และด้านประสิทธิผลของการบริการสาธารณสุข มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=2.45, S.D.= 0.75$) รองลงมา ได้แก่ ด้านบริหารเงินกองทุน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=2.26, S.D.= 0.74$) และด้านการมีส่วนร่วม ($\bar{X}=2.25, S.D.= 0.78$) ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้านดังนี้

1.1 ด้านการสร้างความเป็นธรรมทางสุขภาพ มีปัญหาการสร้างความเป็นธรรมทางสุขภาพ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.45, S.D.= 0.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณให้กลุ่มเป้าหมายไม่เพียงพอต่อการดำเนินโครงการ อาจเป็นเพราะเงินงบประมาณของกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นในอำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา มาจากการสมทบ 2 แหล่ง คือ เงินสมทบจากสำนักงาน

หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และการสมทบจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งขาดเงินสมทบจากประชาชน ชุมชนหรือกองทุนอื่น ๆ ในชุมชนตามที่สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กำหนดแหล่งที่มาของเงินในกองทุน ประกอบด้วย (1) เงินสมทบจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (2) การสมทบจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (3) เงินสมทบจากประชาชน ชุมชนหรือกองทุนอื่น ๆ ในชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ รพีพร สุวรรณเลิศ^[6] ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่า อำเภอกอสุ่มพิสัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า เงินงบประมาณของกองทุนยังไม่เพียงพอต่อความต้องการในการดำเนินกิจกรรม ซึ่งเงินงบประมาณมาจาก 2 แหล่ง คือ เงินที่สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สมทบ 40 บาท/คน/ปี และเงินจากองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าสมทบ กองทุนฯ ต้องเร่งประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนทราบอย่างต่อเนื่อง แจ้งประกาศให้ประชาชนทราบว่าประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกองทุนฯ ด้วยการสมทบเงินบริจาคให้กองทุนฯ นำไปดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพเมื่อประชาชนร่วมสมทบเงินประชาชนจะรู้สึกว่าคุณเองได้มีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือกับการดำเนินงาน

1.2 ด้านประสิทธิผลของการบริการสาธารณสุข มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.45$, S.D.= 0.75) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การดำเนินโครงการไม่เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ อาจเป็นเพราะการดำเนินงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น ต้องรองงบประมาณจากสำนักงานหลักประกัน

สุขภาพแห่งชาติ และการสมทบงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การสมทบงบประมาณล่าช้าจึงทำให้การดำเนินโครงการไม่เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของประนอม ชันทะ^[5] ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น พบว่า การดำเนินงานไม่เป็นไปตามกิจกรรมที่กำหนดหรือวางแผนไว้ เนื่องจากเงินสนับสนุนกองทุนมาช้า การประชาสัมพันธ์ในการดำเนินงานกองทุนให้ประชาชนทราบน้อย

1.3 ด้านบริหารเงินกองทุน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.26$, S.D.= 0.75) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณของกองทุนฯ ให้ประชาชนทราบไม่สม่ำเสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของชาญชัย ชัยสว่าง^[3] ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นอำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย พบว่า การบริหารงบประมาณ มีการจัดทำบัญชีการเงินงบประมาณไม่ถูกต้อง ด้านรายงานข้อมูลข่าวสาร ระบบรายงานไม่ชัดเจน การรายงานผ่านระบบอินเทอร์เน็ตไม่สมบูรณ์ มีการส่งข้อมูลและระบบรายงานไม่ชัดเจน ด้านการรับรู้การดำเนินงานประชาชนไม่ทราบผลการดำเนินงานกิจกรรมของกองทุนฯ ขาดการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

1.4 ด้านการมีส่วนร่วม มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.25$, S.D.= 0.78) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ช่องทางในการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนฯ ไม่หลากหลาย อาจเป็นเพราะ

เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานกองทุนฯ มีงานประจำที่ต้องรับผิดชอบค่อนข้างมาก และยังขาดความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญในการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ จึงทำให้ช่องทางในการประชาสัมพันธ์ไม่หลากหลาย สอดคล้องกับงานวิจัยของนุชจลิน วรชัยวัลย์^[4] ได้ศึกษาเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลท่าล้อ อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี พบว่ากองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลท่าล้อ ขาดการประชาสัมพันธ์บทบาท ภารกิจ และผลการดำเนินงานของกองทุนฯ และในขณะเดียวกันก็เสียสิทธิในการรับบริการด้านสาธารณสุข ซึ่งปัญหาเกิดจากกองทุนฯ ไม่มีบุคลากรที่มีความชำนาญด้านการประชาสัมพันธ์ ประกอบกับการประชาสัมพันธ์ต้องใช้งบประมาณค่อนข้างสูง

3. จากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นในอำเภอแก่งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา สรุปได้ดังนี้

3.1 จากการวิเคราะห์ปัญหาตามแบบสอบถามแบบปลาย ตอนี่ 3 แบบสอบถามแบบปลายเปิด ตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นในอำเภอแก่งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา ได้ปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นในอำเภอแก่งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมาในแต่ละด้าน ๆ ละ 3 ข้อ รวม 12 ข้อ โดยคิดตามความถี่ มีรายละเอียด ดังนี้

3.1.1 ปัญหาด้านสร้างความเป็นธรรมทางสุขภาพ

1) ขาดการบริหารจัดการกองทุนให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น

2) ขาดการจัดตั้งกองทุนสุขภาพในระดับชุมชน

3) ขาดการจัดสรรงบประมาณด้านสุขภาพลงสู่ชุมชน

3.1.2 ปัญหาด้านประสิทธิผลของการบริการสาธารณสุข

1) ขาดการติดตามผลการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น

2) ขาดเครื่องมือ/อุปกรณ์ ในการบริการด้านสาธารณสุข

3) ขาดการวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น

3.1.3 ปัญหาด้านการบริหารเงินกองทุน

1) การรายงานผลการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นล่าช้าและไม่ครบถ้วน

2) ขาดความโปร่งใส การตรวจสอบ การบริหารงานกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น

3) การจัดสรรงบประมาณให้กลุ่มเป้าหมายไม่เพียงพอต่อการบริหารงานงาน

3.1.4 ปัญหาด้านการมีส่วนร่วม

1) ขาดความร่วมมือจากประชาชนในการประชาคมเพื่อค้นหาความต้องการด้านสุขภาพ

2) ขาดการประสานงานและประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง

3) ขาดการมีส่วนร่วมจากกลุ่มและองค์กรต่าง ๆ ในการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น

4. แนวทางแก้ปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นในอำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา ตามที่วิเคราะห์แบบสอบถาม ตอนที่ 2 จากการสัมภาษณ์ประธานหรือตัวแทนกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา ที่ได้รับการประเมินได้คะแนนในระดับ A+ ตามหลักเกณฑ์การประเมินสำนักงานหลักประกันสุขภาพ เขต 9 นครราชสีมา ปี 2556 ในอำเภอบัวใหญ่ จำนวน 3 แห่ง และผู้เชี่ยวชาญด้านกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่น ได้แก่ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่น เขต 9 นครราชสีมา จำนวน 1 คน และ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบกลุ่มงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 1 คน รวมเป็น 5 คน จำแนกตามประเด็นรายด้าน ดังนี้

4.1 ด้านการสร้างความเป็นธรรมทางสุขภาพ

4.1.1 การแก้ไขปัญหาการแก้ไขปัญหาการจัดสรรงบประมาณให้กับกลุ่มเป้าหมายไม่เพียงพอต่อการดำเนินโครงการ โดย (1) กำหนดส่งโครงการก่อนอนุมัติงบประมาณให้กับกลุ่มต่าง ๆ เพื่อประกอบการพิจารณาการจัดสรรงบประมาณให้กับกลุ่มเป้าหมาย (2) คณะกรรมการพิจารณาโครงการตามความเหมาะสม และความสำคัญของประชาชน เพื่อเป็นประโยชน์สูงสุดให้กับประชาชน โดยพิจารณาจากการทำงานในปีที่ผ่านมาหากกลุ่มเป้าหมายไม่ให้ความร่วมมือ หรือดำเนินโครงการไม่บรรลุวัตถุประสงค์ สามารถเอามาประกอบการพิจารณาจัดสรร

งบประมาณให้กับกลุ่มต่างๆ ได้ (3) หากโครงการของแต่ละกลุ่มมีลักษณะคล้ายกันให้บูรณาการโครงการร่วมกัน เพื่อจะได้งบประมาณจำนวนมากขึ้น และมีผู้ร่วมกิจกรรมมากขึ้น ทำให้ทุกกลุ่มสามารถดำเนินโครงการได้ตามวัตถุประสงค์

4.1.2 การแก้ไขปัญหาการพิจารณาจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนโครงการ/กิจกรรมไม่ทั่วถึงทุกกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ โดย (1) การพิจารณาจัดสรรงบประมาณพิจารณาตามนโยบายสาธารณสุข และความเดือดร้อนเร่งด่วนในพื้นที่เป็นอันดับแรก (2) รวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานในปีที่ผ่านมา เพื่อประกอบการจัดสรรงบประมาณให้กับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ (3) แต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานกองทุนฯ ให้ชัดเจน เพื่อจัดทำข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มเป้าหมายทั้ง 5 กลุ่ม เพื่อประกอบการพิจารณางบประมาณ

4.1.3 การแก้ไขปัญหาประชาชนไม่สามารถเข้าถึงบริการและไม่ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ (1) แต่งตั้งคณะกรรมการร่วมดำเนินโครงการ/กิจกรรมต่างของกองทุนฯ เพื่อสังเกตการตรวจสอบการดำเนินงาน (2) เมื่อดำเนินโครงการเสร็จ ผู้รับผิดชอบโครงการ สรุปผลการดำเนินงาน และชี้แจงการดำเนินงานในวันประชุมคณะกรรมการกองทุนฯ (3) จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบวัตถุประสงค์ของกองทุนฯ และการบริหารงานของกองทุนฯ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงบริการสาธารณสุขทั้งที่บ้าน ในชุมชน หรือหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้อย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ

4.2 ด้านประสิทธิผลของการบริการสาธารณสุข

4.2.1 การแก้ไขปัญหาคำเนินโครงการไม่เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ โดย (1) ทำหนังสือแจ้งเวียน หรือแจ้งด้วยวาจาล่วงหน้าเพื่อให้จัดทำโครงการขอรับงบประมาณ (2) โครงการที่มีลักษณะเหมือนกันควรให้บูรณาการร่วมกัน เพื่อลดจำนวนโครงการให้น้อย ทำให้ลดงานและเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด (3) ทำข้อตกลงในการขอรับงบประมาณ และเคร่งครัดตามข้อตกลงดังกล่าว เพื่อให้ผู้รับผิดชอบโครงการตระหนักและรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น

4.2.2 การแก้ไขปัญหาคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น มีความรู้ไม่เพียงพอในการจัดทำแผนให้เกิดความชัดเจนครอบคลุมทุกปัญหาและทุกกลุ่มผู้รับบริการ โดย (1) พัฒนาคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น โดยการฝึกอบรม หรือการศึกษาดูงานจากกองทุนฯ ที่ประสบผลสำเร็จ (2) ประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ โดยการจัดประชุมคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น เตรียมความพร้อมก่อนการจัดทำแผน (3) จัดทำคู่มือการดำเนินงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนฯ ศึกษาเรียนรู้จากคู่มือ

4.2.3 การแก้ไขปัญหาคำหนดแผนและโครงการไม่เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด โดย (1) จัดประชุมตัวแทนกลุ่มต่าง ๆ เพื่อชี้แจงการขอรับงบประมาณ เพื่อให้ตัวแทนกลุ่มเข้าใจการดำเนินงานและไปประชาสัมพันธ์ต่อสมาชิกในกลุ่ม (2) ทำการประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มต่าง ๆ ทราบล่วงหน้าเพื่อให้เข้าร่วมจัดทำแผน โดยให้กลุ่มต่าง ๆ ประชุมกลุ่มมาก่อน เพื่อให้การจัดทำแผนงานรวดเร็วขึ้น (3) กองทุนฯ จัดทำแผนควบคุมกำกับงานในการดำเนินกิจกรรม/โครงการ

เพื่อให้สามารถติดตามควบคุมการดำเนินงานให้เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดไว้

4.3 ด้านบริหารเงินกองทุน

4.3.1 การแก้ไขปัญหาคำหนดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณของกองทุนฯ ให้ประชาชนทราบไม่สม่ำเสมอ โดย (1) จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์แบบถาวรเพื่อติดป้ายประชาสัมพันธ์กิจกรรม/โครงการ ข่าวสารต่าง ๆ ของกองทุนฯ (2) ให้มีการรายงานผลการดำเนินงาน และค่าใช้จ่าย ทุกไตรมาส ต่อคณะกรรมการการ พร้อมทำหนังสือประชาสัมพันธ์ให้กับกลุ่มต่าง ๆ และผู้นำในท้องถิ่นเพื่อประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานกองทุนฯ ให้ประชาชนทราบ (3) แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามผลการดำเนินงาน เพื่อติดตาม และจัดสรุปผลการดำเนินงานกับผู้รับผิดชอบโครงการ

4.3.2 การแก้ไขปัญหาคำหนดจัดสรรเงินแก่กลุ่มเป้าหมาย ไม่เพียงพอต่อการดำเนินโครงการโดย (1) จัดหางบประมาณนอกเหนือจากงบประมาณของกองทุนฯ เช่น เงินสมทบของภาคประชาชน เป็นต้น (2) คณะกรรมการพิจารณาโครงการตามความเหมาะสม และความสำคัญของประชาชน เพื่อเป็นประโยชน์สูงสุดให้กับประชาชน โดยพิจารณาจากการดำเนินงานในปีที่ผ่านมาหากกลุ่มเป้าหมายไม่ให้ความร่วมมือ หรือดำเนินโครงการไม่บรรลุวัตถุประสงค์สามารถเอามาประกอบการพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้กับกลุ่มต่าง ๆ ได้ (3) หากโครงการของแต่ละกลุ่มมีลักษณะคล้ายกันให้บูรณาการโครงการร่วมกัน เพื่อจะได้งบประมาณจำนวนมากขึ้น และมีผู้ร่วมกิจกรรมมากขึ้น ทำให้ทุกกลุ่มสามารถดำเนินโครงการได้ตามวัตถุประสงค์

4.3.3 การแก้ไขปัญหาการรายงานการใช้เงินไม่เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด โดย (1) แต่งตั้งคณะกรรมการติดตาม กิจกรรม/โครงการ เพื่อควบคุมกำกับการใช้เงินให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และระยะเวลาที่กำหนด (2) แต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานกองทุนฯ ให้ชัดเจนเพื่อเป็นผู้รับผิดชอบรวบรวมเอกสาร และสรุปผลรายงานให้คณะกรรมการต่อไป (3) กำหนดหลักเกณฑ์ในการขอรับงบประมาณ และการรายงานการใช้เงินให้ชัดเจน บังคับใช้อย่างจริงจัง

4.4 ด้านการมีส่วนร่วม

4.4.1 การแก้ไขปัญหาช่องทางในการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนฯ ไม่หลากหลาย โดย (1) จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ของกองทุนฯ ตามจุดสำคัญ ๆ ในพื้นที่ เพื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรม/หน้าที่ของกองทุนฯ (2) จัดทำโครงการณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมเผยแพร่งาน หน้าที่ของกองทุนฯ ให้ประชาชนทราบ (3) แต่งตั้งหน่วยประชาสัมพันธ์กองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น

4.4.2 การแก้ไขปัญหาการสื่อสารเพื่อการประสานงานระหว่างกรรมการกองทุนฯ ชุมชน องค์กร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ต่อเนื่อง โดย (1) แต่งตั้งตัวแทนกลุ่มต่าง ๆ เพื่อเป็นคนประสานงานภายในกลุ่มทำให้ข้อมูลกระจายถึงสมาชิกได้ทั่วถึง (2) ควรจัดประชุมทุกเดือน เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยน แสดงความคิดเห็น ระหว่างหน่วยงาน และกลุ่มต่าง ๆ (3) แต่งตั้งให้มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานกองทุนที่ชัดเจน เพื่อประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของกองทุนฯ

4.4.3 การแก้ไขปัญหาอนุกรรมการกองทุนฯ มีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานกองทุนฯไม่ต่อเนื่อง โดย (1) ทำคำสั่งแบ่งหน้าที่ในการรับผิดชอบงานต่าง ๆ ของกองทุนฯ ให้ชัดเจน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ทราบบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบในการดำเนินงาน (2) ฝึกอบรม และพัฒนาศักยภาพอนุกรรมการ เพื่อให้มีความรู้ ตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบตนเอง (3) แจ้งปัญหาอุปสรรคในเข้าร่วมติดตามที่ไม่ต่อเนื่องให้คณะกรรมการฯ ทราบ เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย พบว่า การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นในอำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา ด้านสร้างความเป็นธรรมทางสุขภาพ ประสิทธิภาพของการบริการสาธารณสุข ด้านการบริหารเงินกองทุน และด้านการมีส่วนร่วม มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 ด้านสร้างความเป็นธรรมทางสุขภาพ พบว่า การจัดสรรงบประมาณให้กลุ่มเป้าหมายไม่เพียงพอต่อการดำเนินโครงการ เพราะกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มแยกโครงการในการดำเนินโครงการ ซึ่งโครงการมีลักษณะเดียวกัน จึงควรรวมโครงการเข้าด้วยกันเพื่อให้มีงบประมาณเพียงพอในการดำเนินงาน และประชาชนได้รับประโยชน์อย่างทั่วถึง

1.2 ด้านประสิทธิภาพของการบริการสาธารณสุข พบว่า การดำเนินโครงการไม่เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ

งานกองทุนฯ ควรจัดทำข้อมูลผู้รับผิดชอบโครงการของแต่ละกลุ่ม เพื่อให้ง่ายต่อการประสานงาน และเรียกประชุมชี้แจงการขอรับงบประมาณ เพื่อให้ผู้รับผิดชอบดำเนินโครงการตามระยะเวลาที่กำหนดไว้

1.3 ด้านจากผลการวิจัย การบริหารเงินกองทุนพบว่า การจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณของกองทุนฯ ให้ประชาชนทราบไม่สม่ำเสมอ ควรแบ่งหน้าที่ผู้รับผิดชอบให้ชัดเจน และมอบหมายงานในความรับผิดชอบตามลักษณะตำแหน่งงานประจำที่เจ้าหน้าที่รับผิดชอบอยู่แล้ว เนื่องเจ้าหน้าที่มีความชำนาญในการทำงานที่ต่างกัน หากได้รับผิดชอบลักษณะงานที่ตนทำประจำและใกล้ชิดกับกลุ่มเป้าหมายอยู่แล้ว จะทำให้การดำเนินงานสะดวก และรวดเร็วมากขึ้น

1.4 ด้านการมีส่วนร่วม พบว่า ช่องทางการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนฯ ไม่หลากหลาย เนื่องจากไม่มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานกองทุนฯ จึงมอบหมายงานให้เจ้าหน้าที่ภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบเพิ่มจากประจำ รับผิดชอบงานกองทุนเพิ่ม ซึ่งเจ้าหน้าที่ไม่มีความรู้ในการทำสื่อประชาสัมพันธ์ในลักษณะต่างๆ โดยส่วนมากจะทำเป็นหนังสือประชาสัมพันธ์ และทำป้ายสรุปผลการดำเนินการประชาสัมพันธ์ปีละ 1 ครั้ง กองทุนควรจ้างร้านในการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนรับทราบวัตถุประสงค์ บทบาทหน้าที่ของกองทุนฯ เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนฯ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น

2.3 ควรศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาบุคลากรที่รับผิดชอบงานกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น

2.4 ควรศึกษาการรับรู้ของประชาชนในการบริหารงานกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- [1] กระทรวงสาธารณสุข. การบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติภาพรวมปีงบประมาณ 2557 : กระทรวงสาธารณสุข; 2557.
- [2] จันทรเพ็ญ เชื้อนพงษ์. การศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย. [ออนไลน์]. (ม.ป.ท.) [เข้าถึงเมื่อ วันที่ 18 มีนาคม 2557]. เข้าถึงได้จาก http://202.28.199.3/tdc/browse.php?option=show&browse_type=title&titleid=300758
- [3] ชาญชัย ชัยสว่างง. การพัฒนาการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นอำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย. [ออนไลน์]. (2552). [เข้าถึงเมื่อ วันที่ 20 มีนาคม 2557]. เข้าถึงได้จาก

- http://202.28.199.3/tdc/browse.php?option=show&browse_type=title&titleid=71948
- [4] นุชจลิน วงษ์วิสัย. ปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลตำบลท่าล้อ อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี. [ออนไลน์]. (2553). [เข้าถึงเมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2557]. เข้าถึงได้จาก : http://202.28.199.3/tdc/browse.php?option=show&browse_type=title&titleid=283045
- [5] ประนอม ชันทะ. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพอำเภอบ้านไร่ จังหวัดขอนแก่น. [ออนไลน์]. (2553). [เข้าถึงเมื่อ วันที่ 18 พฤศจิกายน 2557]. เข้าถึงได้จาก : http://202.28.199.4/tdc/browse.php?option=show&browse_type=title&titleid=180462
- [6] รพีพร สุวรรณเลิศ. แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่า อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม. [ออนไลน์]. (2554). [เข้าถึงเมื่อ วันที่ 18 มีนาคม 2557]. เข้าถึงได้จาก : http://202.28.199.3/tdc/browse.php?option=show&browse_type=title&titleid=184428
- [7] สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา. เอกสารประกอบอบรมครูประจำศูนย์การเรียนรู้กองทุนหลักประกันสุขภาพ อบต./เทศบาล จังหวัดนครราชสีมา ปี 2556.

นครราชสีมา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา; 2556.

- [8] สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ. คู่มือปฏิบัติงานกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ; 2553.
- [9] สำนักงานอำเภอแก้งสนามนาง. แผนอำเภอแก้งสนามนาง. นครราชสีมา : สำนักงานอำเภอแก้งสนามนาง; ม.ป.ท.